

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

в.о. декана факультету міжнародних економічних
відносин та туристичного бізнесу

Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

28 «серпня» 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Міжнародні відносини та світова політика

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

освітня програма «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

вид дисципліни обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2024/2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«28» серпня 2024 року, протокол № 19

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

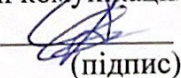
Ірина ПЕРЕСИПКІНА, канд. політ. наук, доцент кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від «27» серпня 2024 року № 21

в.о. завідувача кафедри Ірина ПЕРЕСИПКІНА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації» (бакалаврського рівня)
 Дмитро МИКОЛЕНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу

Протокол від «28» серпня 2024 року № 16

Голова науково-методичної комісії Олена МИКОЛЕНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «**Міжнародні відносини та світова політика**» складена відповідно до освітньо-професійної програми «**Міжнародна інформація та міжнародні комунікації**», підготовки бакалаврів за спеціальністю 291 «**Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії**».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів комплексного розуміння сучасних міжнародних відносин, структури та процесів глобальної політики, а також основних концепцій, теорій та методів аналізу світових політичних явищ.

1.2. Завданням вивчення дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» є:
формування наступних загальних компетентностей

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

формування наступних спеціальних компетентностей

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК17. Здатність визначати особливості, характер та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних відносин різного рівня та налагоджувати міжнародні комунікації між ними.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-й
Семестр	
6-й	-й
Лекції	
26 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
20 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.

Самостійна робота	
44 год. (в т.ч. інд.завдання)	год.
Індивідуальні завдання	
30 год. курсова робота	

1.6. Заплановані програмні результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації» здобувачі повинні досягти таких результатів навчання:

ЗНАННЯ:

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.

УМІННЯ:

РН16. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.

РН19. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Міжнародні відносини і світова політика як об'єкт дослідження

Співвідношення категорій «міжнародні відносини», «міжнародна політика», «зовнішня політика» і «світова політика». Формування світової політики як науки та її зв'язок з іншими соціально-гуманітарними науками. Методи дослідження міжнародних відносин і світової політики.

Тема 2. Проблеми міжнародних відносин і зовнішньої політики в історії соціально-політичної думки

Зовнішньополітичні концепції в політичній думці Античності. Особливості міжнародних відносин у добу Середньовіччя. Формування й розвиток уявлень про міжнародні відносини в політичній думці епохи Нового часу. Генезис ліберальної концепції міжнародної політики.

Тема 3. Основні теорії міжнародних відносин

Реалізм: концепції та основні положення. Лібералізм: еволюція та сучасні інтерпретації. Марксизм та критичні теорії. Конструктивізм у міжнародних відносинах. Теорія залежності та світосистемний підхід. Феміністська теорія міжнародних відносин. Теорія англо-американської школи. Постколоніалізм у міжнародних відносинах. Порівняння теоретичних підходів до міжнародної політики.

Тема 4. Актори міжнародних відносин

Держави та їхні інтереси в міжнародній політиці. Міжнародні урядові організації (ООН, НАТО, ЄС тощо). Міжнародні неурядові організації (МНУО). Транснаціональні корпорації як суб'єкти міжнародної політики. Роль та вплив регіональних інтеграційних об'єднань. Міжнародні фінансові інституції (МВФ, Світовий банк тощо). Військові альянси

та їхнє значення. Роль медіа в міжнародних відносинах. Міжнародні кримінальні та гуманітарні організації. Вплив громадянського суспільства на міжнародну політику.

Тема 5. Політика великих держав на світовій арені

Зовнішня політика США: основні напрямки та інтереси. Політика Європейського Союзу у міжнародних відносинах. Зовнішня політика Великобританії після Brexit. Вплив Франції та Німеччини у міжнародних відносинах. Взаємодія великих держав у рамках багатосторонньої дипломатії.

Загальна характеристика регіональних систем міжнародних відносин в Азії та АТР. Роль Індії у міжнародній політиці. Зовнішня політика Індії на сучасному етапі. Проблема індійсько-пакистанських відносин. Зовнішня політика Пакистану. Фактор ядерного статусу Індії та Пакистану. Китай як новий глобальний гравець. Регіональна політика КНР. Основи зовнішньої політики держав Південної Азії. Проблеми безпеки в АТР. Корейський півострів в системі міжнародних відносин. Політика Японії у регіональному та глобальному контекстах. Сучасна зовнішня політика Японії. Діяльність АСЕАН. Шанхайська організація співробітництва.

Тема 6. Міжнародні відносини на Близькому Сході, Африці, АТР

Загальна характеристика регіональних систем міжнародних відносин. Близькосхідні конфлікти. Революції в арабських країнах. Зовнішньополітичні наслідки «Арабської весни». Громадянська війна в Сирії та її вплив на сучасні міжнародні відносини. Сучасна зовнішня політика Ірану. Посилення Туреччини та її регіональна політика. Ситуація в Афганістані.

Становище держав Африки у сучасній системі міжнародних відносин. Економічне співтовариство країн Західної Африки. Африканська політика провідних західних держав. Політика КНР в Африці.

Основні параметри зовнішньої політики Австралії та Нової Зеландії.

Тема 7. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин

Зовнішньополітична доктрина США на сучасному етапі. Прагнення збереження світового лідерства. Зовнішня політика адміністрації Д. Буша-молодшого. Теракти 11 вересня 2001 р. в Нью-Йорку та їх міжнародні наслідки. «Нова стратегія безпеки США» 2002 р. Вторгнення США в Ірак. Концепція американського світового лідерства в зовнішній політиці Б. Обама. Зміни іракського вектору зовнішньої політики США. Корегування зовнішньої політики адміністрацією Д. Трампа. Загострення американсько-китайських відносин. Особливості зовнішньої політики Дж. Байдена. Сутність ситуації «взаємного гарантованого економічного знищення» у відносинах США та Китаю.

Основи зовнішньої політики Канади. Міжамериканська система міжнародних відносин. Організація американських держав. Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА). Латинська Америка в системі сучасних міжнародних відносин.

Тема 8. Міжнародні відносини України в контексті європейської інтеграції та глобальної безпеки

Історичні аспекти міжнародних відносин України. Відновлення незалежності та перші кроки на міжнародній арені. Євроінтеграційний курс України. Угода про асоціацію з ЄС та її вплив на внутрішню і зовнішню політику. Відносини України з НАТО. Стратегічне партнерство, перспективи членства та військова співпраця. Відносини з сусідніми країнами: Польща, Угорщина, Румунія, та інші країни Центральної та Східної Європи. Ключові інтереси України щодо країн Західної Європи. Відносини України з Німеччиною, Францією, Великобританією. Відносини України з Італією, Іспанією, Португалією, країнами Північної Європи. Політична та військова агресія РФ проти України 2022 р.,

анексія Криму. Санкції проти Росії. Роль України в ініціюванні санкцій та їх вплив на міжнародну політику. Дипломатичні відносини України з США. Військова допомога, економічна підтримка та спільні політичні ініціативи. Україна на міжнародній арені ООН. Миротворчі ініціативи та участь у міжнародних організаціях. Енергетична безпека та роль України в європейському енергетичному секторі. Виклики та перспективи міжнародної співпраці України. Геополітичні ризики, глобальні тенденції та подальший розвиток міжнародних відносин.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах				Обсяг у годинах			
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	пз	с.р.		л	п	с.р.
Тема 1. Міжнародні відносини і світова політика як об'єкт дослідження	8	2	2	1				
Тема 2. Проблеми міжнародних відносин і зовнішньої політики в історії соціально-політичної думки	11	2	2	1				
Тема 3. Основні теорії міжнародних відносин	11	2	2	1				
Тема 4. Актори міжнародних відносин	12	4	2	1				
Тема 5. Політика великих держав на світовій арені	12	4	2	2				
Тема 6. Міжнародні відносини на Близькому Сході, Африці, АТР	12	4	2	2				
Тема 7. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин	12	4	4	2				
Тема 8. Міжнародні відносини України в контексті європейської інтеграції та глобальної безпеки	12	4	4	2				
Курсова робота	30			30				
Усього годин	90	26	20	44				

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Кількість годин
	Денна форма
Тема 1. Міжнародні відносини і світова політика як об'єкт дослідження	2
Тема 2. Проблеми міжнародних відносин і зовнішньої політики в історії соціально-політичної думки	2
Тема 3. Основні теорії міжнародних відносин	2
Тема 4. Актори міжнародних відносин	2
Тема 5. Політика великих держав на світовій арені	2
Тема 6. Міжнародні відносини на Близькому Сході, Африці, АТР	2
Тема 7. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин	4
Тема 8. Міжнародні відносини України в контексті європейської інтеграції та глобальної безпеки	4
Разом	20

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
	Денна форма
Тема 1. Міжнародні відносини і світова політика як об'єкт дослідження <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Міжнародні відносини та світова політика», Тема 1.	1
Тема 2. Проблеми міжнародних відносин і зовнішньої політики в історії соціально-політичної думки <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Міжнародні відносини та світова політика», Тема 2.	1
Тема 3. Основні теорії міжнародних відносин <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Міжнародні відносини та світова політика», Тема 3.	1
Тема 4. Актори міжнародних відносин <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Міжнародні відносини та світова політика», Тема 4.	1
Тема 5. Політика великих держав на світовій арені <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Міжнародні відносини та світова політика», Тема 5.	2
Тема 6. Міжнародні відносини на Близькому Сході, Африці, АТР	2

<i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Міжнародні відносини та світова політика», Тема 6.	
Тема 7. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Міжнародні відносини та світова політика», Тема 7.	2
Тема 8. Міжнародні відносини України в контексті європейської інтеграції та глобальної безпеки <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Міжнародні відносини та світова політика», Тема 8.	2
Курсова робота	30
Разом	44

6. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Навчальним планом передбачено виконання курсової роботи, що виконується під час самостійної роботи. Курсова робота являє собою індивідуальне завдання, яке передбачає самостійне виконання студентом певної практичної роботи на основі засвоєного теоретичного матеріалу.

6.1. Вимоги до оформлення курсової роботи

Курсова робота повинна мати чітку і логічну структуру, складовими якої є титульний аркуш, зміст, вступ, основна частина (два розділи), висновки та список використаних джерел.

У вступі необхідно обґрунтувати актуальність обраної теми, її значимість, провести аналіз джерельної та історіографічної бази, визначити мету і завдання курсової роботи, предмет та об'єкт, хронологічні рамки, вказати методи дослідження, що використовувались під час написання курсової роботи.

У процесі написання основної частини необхідно відповідно до плану розкрити суть вибраної теми. Обов'язково окремим питанням виділяються проблемні й дискусійні аспекти дослідження. При цьому наводяться аналітичні матеріали, подається їх аналіз.

У висновках курсової роботи підводяться підсумки з усіх висвітлених питань, визначаються шляхи і напрями вирішення проблемних аспектів теми. Рекомендації можуть бути розроблені студентом як самостійно, так і через узагальнення пропозицій, що містяться у літературних джерелах.

Наявність у роботі ілюстрацій, які називаються «рисунками» (схеми, діаграми, графіки), дає змогу викласти матеріал більш доказово, полегшує його сприйняття.

Обсяг текстової частини роботи має бути в межах 30 сторінок стандартного формату А4 (210 ´ 297 мм). Шрифт – 14, інтервал між рядками – 1,5. Times New Roman.

Всі сторінки зазначених елементів курсової роботи (крім титульної сторінки) підлягають нумерації в правому нижньому куті аркуша.

Текст курсової роботи необхідно друкувати на текстовому полі сторінки розміром 170/257 мм, залишаючи, відповідно, береги таких розмірів: лівий – 30 мм, правий – 10 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору середньої жирності, щільність тексту – однаковою.

Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту і дорівнювати 1,25.

6.2. Рекомендовані теми курсової роботи

1. Співвідношення категорій «міжнародні відносини», «міжнародна політика», «зовнішня політика» і «світова політика».
2. Формування світової політики як науки та її зв'язок з іншими соціально-гуманітарними науками.
3. Зовнішньополітичні концепції в політичній думці Античності.
4. Особливості міжнародних відносин у добу Середньовіччя.
5. Формування й розвиток уявлень про міжнародні відносини в політичній думці епохи Нового часу.
6. Генезис ліберальної концепції міжнародної політики.
7. Реалізм: концепції міжнародних відносин та основні положення.
8. Лібералізм: еволюція та сучасні інтерпретації міжнародних відносин.
9. Марксизм та критичні теорії міжнародних відносин.
10. Конструктивізм у міжнародних відносинах.
11. Теорія залежності та світосистемний підхід у міжнародних відносинах.
12. Феміністська теорія міжнародних відносин.
13. Теорія англо-американської школи міжнародних відносин.
14. Постколоніалізм у міжнародних відносинах.
15. Держави та їхні інтереси в міжнародній політиці.
16. Міжнародні урядові організації (ООН, НАТО, ЄС тощо) у міжнародних відносинах.
17. Міжнародні неурядові організації (МНУО) у міжнародних відносинах.
18. Транснаціональні корпорації як суб'єкти міжнародної політики.
19. Роль та вплив регіональних інтеграційних об'єднань на міжнародні відносини.
20. Міжнародні фінансові інституції (МВФ, Світовий банк тощо) у міжнародних відносинах.
21. Військові альянси та їхнє значення у міжнародних відносинах.
22. Роль медіа в міжнародних відносинах.
23. Міжнародні кримінальні та гуманітарні організації у міжнародних відносинах.
24. Зовнішня політика США: основні напрямки та інтереси.
25. Політика Європейського Союзу у міжнародних відносинах.
26. Зовнішня політика Великобританії після Brexit.
27. Вплив Франції та Німеччини на міжнародні відносини.
28. Взаємодія великих держав у рамках багатосторонньої дипломатії.
29. Роль Індії у міжнародній політиці.
30. Китай як новий глобальний гравець.
31. Сучасна зовнішня політика Японії.
32. Сучасна зовнішня політика Ірану.
33. Посилення Туреччини та її регіональна політика.
34. Становище держав Африки у сучасній системі міжнародних відносин.
35. Основні параметри зовнішньої політики Австралії та Нової Зеландії.
36. Зовнішньополітична доктрина США на сучасному етапі.
37. Основи зовнішньої політики Канади.
38. Латинська Америка в системі сучасних міжнародних відносин.
39. Історичні аспекти міжнародних відносин України.
40. Особливості зовнішньої політики України.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП відображає табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентною «Міжнародні відносини та світова політика»

Шифр ПРН (відповідно до ОНП) Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	Лекція, пояснювально-ілюстративний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Moodle.	Усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) екзаменаційної роботи.
РН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.	Лекція, пояснювально-ілюстративний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Moodle.	Усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) екзаменаційної роботи.
<u>уміння:</u>	Лекція, пояснювально-ілюстративний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Moodle.	Усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) екзаменаційної роботи.
РН16. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.	Лекція, пояснювально-ілюстративний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Moodle.	Усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) екзаменаційної роботи.

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);
- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом).

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

При вивченні дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю.

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (групова дискусія, тренінгові завдання);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проектних завдань в ході індивідуально / командної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- оцінювання вмінь та навичок проводити фокус-групи, збирати та оброблювати дані.

При вивченні кожного розділу проводиться поточний контроль. На практичному занятті студент може отримати від 1 до 8 балів. Максимально студент може отримати 60 балів в ході лекційних та практичних занять.

Поточний контроль самостійної роботи здобувачів проводиться у формі опрацювання навчальної літератури за темою, підготовка доповідей.

Сума балів, які здобувач може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення екзамену. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення зазначених тем.

Сума балів, які здобувач може набрати за підсумковим контролем, дорівнює 40.

Сума балів за виконані завдання на практичному занятті наведена в пункті 9.

Розрахункова шкала для оцінювання роботи здобувачів за **поточним контролем**:

Кількість балів	Критерії оцінювання
45-60	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті,

	засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
31-44	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал
26-30	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, виконання завдань до кожного практичного заняття, активна робота на практичних заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
21-25	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
16-20	Несистематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
11-15	Епізодичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на практичних заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
6-10	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних

	занять. систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та практичних занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, відсутність знань, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

Студенти, знання яких оцінені мінімально необхідною для складання екзамену кількістю балів (до 20 балів), не мають право на виконання додаткових завдань для підвищення отриманої кількості балів.

Студенти, які були відсутні на лекції чи семінарському занятті, або отримали незадовільну оцінку, відпрацьовують пропущене заняття або незадовільну оцінку викладачу у дні його консультацій за графіком, затвердженим кафедрою.

Для відпрацювання студент зобов'язаний надати індивідуально виконане завдання за темою пропущеного заняття та продемонструвати належний рівень теоретичної підготовки за темою заняття, яке відпрацьовується.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться у тестовій формі у вигляді семестрового екзамену. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після вивчення дисципліни.

Підсумковий контроль здійснюється у формі **екзамену**. Проведення екзамену у вигляді **екзаменаційної роботи (білети)**. У одному білеті запропоновано 3 питання, одне питання оцінюється в 10 балів, два наступні питання оцінюються у 15 балів. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО здобувачам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **екзамен дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Міжнародні відносини та світова політика».

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Оцінка успішності здобувача з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок за поточним та підсумковим контролем.

Здобувачі, знання яких оцінені мінімально необхідною для складання екзамену кількістю балів, не мають право на виконання додаткових завдань для підвищення отриманої кількості балів.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Курсова робота	Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1			Розділ 2					
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	
3	3	4	4	4	4	4	4	30 60 40 100

Набрана кількість рейтингових балів студентом служить основою для оцінки.

За результатами поточного та підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно.

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів за 4-х бальною шкалою

Кількість балів	Критерії оцінювання
3-4	Здобувач цілком і всебічно розкрив питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
2	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
1	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
0	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

Критерії оцінювання курсової роботи

Пункти оцінки	Максимальна оцінка, бали	Критерії оцінювання
Вступ	3	1 б. – обґрунтована актуальність обраної теми 1 б. – проаналізована ступінь вивчення проблеми в закордонних і вітчизняних джерелах 1 б. – мета, об'єкт, предмет, завдання, методи роботи відповідають досліджуваній темі
Розділ 1	5	1 б. – сформульована проблематика дослідження 2 б. – розглянуті існуючі теоретичні підходи та всі точки зору її вивчення іншими науковцями 3 б. – обґрунтовані і розкриті методи дослідження

Розділ 2	5	2 б. – досліджено сучасний стан питання, динаміка, вплив різноманітних чинників. 3 б. – проведено аналіз існуючих проблем і можливих шляхів їхнього практичного вирішення
Висновки	3	1 б. – дотримання послідовності, логічності викладення матеріалу у висновках 2 б. – викладено висновки і пропозиції, що становлять предмет захисту, кінцеві результати виконаної роботи, що доводять досягнення автором поставленої мети дослідження
Список джерел	2	1 б. – відповідність оформлення списку джерел та літератури згідно з ДСТУ 8302:2015 1 б. відповідність використаної літератури з проблемою, що досліджується
<i>Оформлення роботи</i>	2	2 б. – повна відповідність оформлення курсової роботи з методичними рекомендаціями
<i>Захист роботи</i>	10	5 б. – на захисті продемонстровано глибокі знання теми дослідження 5 б. – впевнена відповідь всі на запитання керівника
Всього балів:	30	

Оцінювання здійснюється відповідно до шкали ЗВО.

Критерії оцінювання підсумкового контролю знань здобувачів

Кількість балів 1 питання	Критерії оцінювання
10-15	Здобувач вищої освіти відповідає виявленню всебічного системного і глибокого знання програмного матеріалу, засвоєння основної і додаткової літератури, демонструє чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, передбаченими програмою дисципліни; виявляє творчі, аналітичні здібності в розумінні, викладі і використанні навчально-програмного матеріалу; уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, а також робить власні висновки та пропозиції
5-9	Здобувач вищої освіти недостатньо повно проявляє знання основного програмного матеріалу; володіння необхідними методами та інструментами аналітичного мислення; вміння використовувати їх для вирішення типових ситуацій, допускаючи окремі помилки, робить неаргументовані висновки, не підтверджуючи їх літературними джерелами та прикладами
1-4	Здобувач вищої освіти розкриває питання недостатньо повно, але володіє понятійним апаратом освітнього компоненту на середньому рівні; намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтується в літературних джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно, висновки відсутні
0	Здобувач вищої освіти не в змозі дати відповідь на поставлені запитання або надає неправильну відповідь, не розуміє суть питання, не ознайомлений з джерелами, не може робити висновки

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	
90–100	відмінно	
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Пересипкіна І.В. Дистанційний курс на платформі Moodle «Міжнародні відносини та світова політика». URL: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=3954>
2. Брусилівська О. І., Коваль І. М. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н. е. – сер. XVII ст. н. е.): навч.-метод. посіб. Одеса: Одеськ. нац. ун-т імені І. І. Мечникова, 2013. 188 с.
3. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. посіб. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.
4. Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (1918-1945 роки): Навч. посіб. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. 632 с.
5. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку XX ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.
6. Історія сучасного світу : соціально-політична історія. XV- початку XXI століть : навч. посіб. / Ю. А. Горбань, Б. І. Білик, М. М. Карабанов та ін. ; за ред. Ю. А. Горбаня. 4-те вид., переробл. і допов. Київ: Знання, 2012. 438 с.
7. Кіссінджер Г. Світовий порядок: роздуми про характер націй в історичному контексті / пер. з англ. Надія Коваль. Київ: Наш Формат, 2017. 319 с.
8. Кучик О. С. Зовнішня політика України: підручник. Львів, 2018. 446 с.
9. Міжнародні регіональні процеси та зовнішньополітичні пріоритети / за ред. І. Горобець І. Дудко, А. Киридон та ін. Київ, 2017. 436 с.
10. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945 – 70-ті роки): Підручник / В.А. Манжола, М.М. Білоусов, Л.Ф. Гайдуков та ін. Київ: Либідь, 2014. 958 с.
11. Міжнародні відносини та світова політика / В. А. Манжола, О. А. Коппель, В. Ю. Крушинський та ін. Київ: Знання, 2014. 662 с.
12. Міжнародні відносини та світова політика: навч. посіб. / М. П. Требін, Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна та ін. Харків: Право, 2016. 540 с.
13. Міжнародні системи та глобальний розвиток / В. А. Манжола, О. А. Коппель, О. С. Пархомчук та ін. Київ: Знання, 2014. 526 с.
14. Орлова Т. В. Сучасна політична історія країн світу: навч. посіб. для студентів, аспірантів, викладачів ВНЗ. Київ, 2013. 677 с.
15. США і світ XXI століття: монографія / Пахомов Ю. М., Коваль І. М., Шергін С. О. та інші. Київ: Центр вільної преси, 2013. 620 с.
16. Шамраєва В.М. Міжнародні відносини та зовнішня політика. *Історія дипломатії: навчальний посібник*. Частина І. Харків: Фактор, 2012. 112 с.
17. Шергін С. О. Політологія міжнародних відносин: навчальний посібник. 2-е вид., випр. і доп. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 256 с.

Додаткова література:

18. Бадах Ю. Г. «Холодна війна» та її виміри (1946-1991). Київ: КНТЕУ, 2009. 456 с.
19. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи. Львів: Лілея-НВ, 2000. 236 с.
20. Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство. Київ: Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 203 с.
21. Документи та матеріали з історії міжнародних відносин періоду холодної війни / уклад. О. І. Сич, А. В. Мінаєв. Чернівці : Рута, 2008. 47 с.
22. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (1991-2003) / С. В. Віднянський та ін. Київ: Генеза, 2004. 616 с.
23. Коппель О. А. Міжнародні системи. Світова політика. Київ: ФАДА, ЛТД. 2001. 224с.
24. Копійка В. В. , Шинкаренко Т. І. Європейський Союз: Історія і засади функціонування: Навч. посіб. 2-ге вид., виправ. і доп. Київ, 2012. 759 с.
25. Кривонос Р. А. Німеччина у структурі європейської співпраці. Київ: КНЕУ, 2004. 165 с.
26. Крушинський В. Ю. Британська Європа чи Європейська Британія: Велика Британія в європейських інтеграційних процесах. Київ: ВПЦ «Київській ун-т», 2003. 214 с.
27. Крушинський В. Ю., Манжола В. А. Міжнародні відносини та світова політика. 1945-1980. Дати. Події. Факти: Навч. Посібник. Київ: Либідь, 2007. 192 с.
28. Кучменко Е. М. Історія міжнародних відносин першої половини ХХ ст. : у 2 ч. Київ: ІПК ДСЗУ, 2007. Ч. 1. 369 с.; Ч. 2. 386 с.
29. Кучик О. С., Заяць О. А. Зовнішня політика України: навчальний посібник. Київ: Знання, 2010. 334 с.
30. Лотоцький С., Трохимчук С. Україна в світовому геополітичному просторі. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2002. 192 с.
31. Мальський М. З., Мацяк М. М. Теорія міжнародних відносин. Київ: Знання, 2007. 461 с.
32. Мартинов А. Ю. Об'єднання Німеччини: від «Боннської» до «Берлінської» республіки (1990-2005 рр.). Київ: Ін-т історії України НАНУ, 2006. 416 с.
33. Машевський О. П. Проблема Чорноморських проток у міжнародних відносинах (1870 – початок 1920-х рр.). Київ: Аквілон-Плюс, 2010. 791 с.
34. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / Філіпенко А. С., Будкін В.С., Дудченко М. А. та ін. Київ: Знання України, 2004. 304 с.
35. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000-і роки): підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. Київ: Либідь, 2001. 622 с.
36. Міжнародні відносини і зовнішня політика / Л.Ф. Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губерський та ін. Київ: Либідь, 2001. 265 с.
37. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.
38. Павлюк В. В. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945) : підручник для студентів. Львів: ЛА «Піраміда», 2010. 284 с.
39. Перепелиця Г. М. Асиметрія міжнародних відносин / Г. М. Перепелиця, О. В. Заремба, Пол Д'аньєрі та ін. Київ: Видавничий дім «Стилос», 2005. 555 с.
40. Подаляк Н. Могутня Ганза. Комерційний простір, міське життя і дипломатія XII – XVII століть. Київ: Темпора, 2009. 360 с.
41. Пронь С. В. США та Японія в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (50-90-ті роки ХХ ст.). Миколаїв: Вид-во МДГУ, 2003. 244 с.
42. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914-1991 роки: Навч. посіб. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2009. 140 с.
43. Соснін О.В., Воронкова В.Г., Постол О.Є. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-

- антропологічні виміри): навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2015. 556 с.
44. Сучасна історія зарубіжних країн. Програма та навчально-методичні матеріали до курсу / укладачі: Лиман С. І., Тортіка М. В. Харків: ХДАК, 2013. 68 с.
  45. Україна і світ: прагнення змін / М. Антонович, Н. Висоцька, С. Курбатов та ін. Київ: Дух і літера, 2010. 448 с.
  46. Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648-1918): підручник. Київ: Персонал, 2009. 224 с.
  47. Холліс М. Пояснення і розуміння міжнародних відносин. Харків: Видавничка група «РА-Каравела», 2002. 216 с.
  48. Цимбалістий В. Ф. Теорія міжнародних відносин: Навч. посіб. Львів: Новий Світ-2000, 2009. 360 с.
  49. Цветков Г. М. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917-1945 рр.: Навч. посіб. Київ: Либідь, 1997. 232 с.
  50. Чекаленко Л. Д., Федуняк С.Г. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): підручник. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 464 с.
  51. Щербак Ю. Україна: виклик і вибір: перспективи України в глобалізованому світі XXI століття. Київ: Дух і Літера, 2003. 578 с.
  52. Яковенко Н. Л. Велика Британія в сучасній системі міжнародних відносин: заявка на європейське лідерство. Київ: Науковий світ, 2003. 227 с.
  53. Gray C. S. War, peace and international relations: an introduction to strategic history. N.Y.: Routledge, 2007. 306 p.
  54. Wilkinson P. International Relations: A Very Short Introduction. Oxford: Oxford University Press, 2007. 144 p.

11. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕОЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи. URL: dontsov-nic.com.ua/wp-content/.../03/Bjezinski.Velyka-shahivnytsia.pdf
2. Брусиловська О. І., Коваль І. М. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н. е. – сер. XVII ст. н. е.): навч.-метод. посіб. URL: <http://www.uk.x-pdf.ru/5istoriya/1563434-1-oi-brusilovska-im-koval-istoriya-mizhnarodnih-vidnosin-ser-iii-tis-ser-xvii-ne-navchalno-metodichniy-posibnik-dl.php>
3. Історія сучасного світу: соціально-політична історія. XV- початку XXI століть : навч. посіб. / Ю. А. Горбань, Б. І. Білик, М. М. Карабанов та ін. URL: <http://library.udpu.org.ua/library.../bistorichninauki.pdf>
4. Крушинський В. Ю., Манжола В. А. Міжнародні відносини та світова політика. 1945-1980. Дати. Події. Факти. URL: <https://www.twirpx.com/file/1095133/>
5. Науковий журнал «Acta de Historia&Politica: Saeculum XXI». URL: <https://ahpsxxi.org/index.php/journal/issue/archive>
6. Науковий журнал «Актуальні проблеми міжнародних відносин». URL: <http://apir.iir.edu.ua/index.php/apmv/issue/view/244>
7. Науковий журнал «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». URL: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/index>
8. Науковий журнал «Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти». URL: <http://international-relations.knukim.edu.ua/>
9. Науковий журнал «Міжнародні та політичні дослідження». URL: <http://heraldiss.onu.edu.ua/issue/archive>
10. Науковий журнал «Національна безпека і оборона». URL: <https://razumkov.org.ua/vydannia/zhurnal-natsionalna-bezpeka-i-oborona>

12. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ДІЇ ОБСТАВИН НЕПЕРЕБОРНОЇ СИЛИ

В умовах обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється за дистанційною формою навчання згідно з затвердженим розкладом занять на платформі Zoom проводяться лекційні заняття. Семінарські/практичні та консультації, контроль самостійної роботи проводиться на платформах Zoom/Moodle. Складання підсумкового семестрового контролю відбувається дистанційно на платформі Moodle в дистанційному «Міжнародні відносини та світова політика»
<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=3954>